

Nr 124

Utlåtande i anledning av riksdagens år 1962 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverket m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a—5:e avd.)

1:o) **Utredning rörande inträffade olycksfall m. m.** Under justitiedepartementet, § 1, har revisorerna behandlat några fall av olycksfall vid statliga inrättningar och utredningar verkställda i samband därmed (Del I, s. 3—11).

Utlåtanden har avgivits av *justitiekanslersämbetet* och *statskontoret* (Del II, s. 5—10).

Utskottet. Revisorerna har undersökt tre skadeståndsfall, där kronan såsom utöware av viss verksamhet haft att utgiva skadestånd till följd av personsador, som inträffat i anslutning till respektive verksamhet. Undersökningen ger revisorerna anledning framhålla vikten av att myndigheterna noggrant utreder händelser, på grund av vilka kronan kan komma att få vidkännas skadestånd.

I likhet med justitiekanslersämbetet och statskontoret delar utskottet revisorernas åsikt att myndigheterna bör erinras om angelägenheten av en tillfredsställande utredning vid skadetillfällena. En sådan utredning ligger i såväl kronans som den skadelidandes intresse. Utskottet hemställer,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till kända vad utskottet i anledning av riksdagens revisorers ifrågasvarande uttalande anfört.

2:o) **Vissa iakttagelser vid fångvårdsanstalten i Växjö.** Under justitiedepartementet, § 2, har revisorerna påtalat den låga beläggningen m. m. vid fångvårdsanstalten i Växjö (Del I, s. 12—14).

Utlåtande har avgivits av *fångvårdsstyrelsen* (Del II, s. 10—14).

Utskottet. Revisorerna påtalar, att beläggningen på växjöanstalten, vid tidpunkten för revisorernas besök där, varit alltför låg med hänsyn till rådande platsbrist inom den s. k. säkerhetsgruppen. En anledning synes ha varit rådande ovisshet om anstaltens framtida utnyttjande, ett förhållande

som revisorerna anser önskvärt att det snarast avhjälpes. Vidare anmärker revisorerna att inventering ej företagits vid anstalten, då den upphörde att vara kvinnofängelse.

Med hänsyn till att växjöanstaltens platser numera torde utnyttjas i möjlig utsträckning och planer framlagts för anstaltens framtida utnyttjande och då inventering enligt vad fångvårdsstyrelsen meddelar verkligen företagits, vill utskottet endast vad i ärendet förevarit för riksdagen
omförmåla.

3:o) Svenska försvarsväsendets rulla. Under försvarsdepartementet, § 3, har revisorerna ansett enhetliga och ändamålsenliga regler behövligen för rullans redigering (Del I, s. 15—18).

Utlåtande har inhämtats från *chefen för försvarets kommandoexpedition* (Del II, s. 15—18).

Utskottet. Revisorerna konstaterar att den gemensamma delen av svenska försvarsväsendets rulla ökat sedan 1939 från 818 till 1078 sidor. Tryckningskostnaderna uppgår nu till ca 105 000 kr. för år. Närmare bestämmelser om rullans redigering finns ej. Dock stadgas i instruktionen för försvarets kommandoexpedition att ansvaret för redigeringen åvilar kommandochefen, som skall verka för enhetlighet i redigeringsarbetet. Revisorerna påtalar brist på enhetlighet i urvalet av personaluppgifter. Vidare vill revisorerna att en utrymmesbesparing skall uppnås bl. a. genom koncentration av texten. Det ifrågasättes om utländska ordnar och medaljer samt svenska medaljer, som ej har någon anknytning till försvaret, bör redovisas. Revisorerna anser det sammanfattningsvis önskvärt, att åtgärder vidtages för tillskapande av mera enhetliga och ändamålsenliga regler för rullans redigering.

Chefen för försvarets kommandoexpedition anför, att vid kommandoexpeditionen pågår fortlöpande arbete med att inom allmänna rullplanens ram undersöka åtgärder på det tryckeritekniska området för att minska rullans omfång. I rullan redovisas endast sådana utländska ordnar och medaljer som får bäras till uniform. Tillstånd härtill handlägges som kommandomål och därför finns goda möjligheter för enhetlighet i redovisningen. Redovisningen av svenska medaljer är föremål för överväganden.

Utskottet konstaterar, att åtgärder sedan 1961 fortlöpande vidtagits vid försvarets kommandoexpedition för att skapa enhetliga och ändamålsenliga regler för rullans redigering och förutsätter, att dessa strävanden fullföljes i enlighet med revisorernas påpekanden. Utskottet inskränker sig därför till att vad i ärendet förevarit för riksdagen

omförmåla.

4:o) Vapenfria värnpliktigas kommendering till vissa civila arbeten. Un-

der försvarsdepartementet, § 4, har revisorerna behandlat fråga om fördelning av kostnaderna för vapenfria värnpliktigas tjänstgöring (Del I, s. 19—23).

Utlåtanden har avgivits av *försvarets civilförvaltning, arméintendenturförvaltningen* och *överbefälhavaren* (Del. II, s. 18—21).

Utskottet. Vapenfria värnpliktiga uttages till sjukvårds-, luftskydds-, expedition- och handräckningstjänst. De kan också kommenderas till rent civilt arbete utanför krigsmakten för statens eller kommuns räkning. De myndigheter som främst tager vapenfri arbetskraft i anspråk är luftfartsstyrelsen med 41 760 arbetsdagar, vattenfallsstyrelsen med 6 795, järnvägsstyrelsen med 30 182, Uppsala universitets skogsförvaltning med 70 257 och domänstyrelsen med 8 535. En vapenfri värnpliktig kostar ca 16 kr. för dag, administrationskostnader o. d. ej medräknade. Med ett genomsnittligt antal av 200 000 arbetsdagar kostar således de vapenfrias tjänstgöring ca 3,2 milj. kr. för år.

Domänstyrelsen betalar enligt avtal med försvarets civilförvaltning för den vapenfria arbetskraft som den tager i anspråk. Revisorerna påtalar att detta ej är fallet med andra myndigheter. Sålunda kan t. ex. beräknas, att Uppsala universitets skogsförvaltning, som använder ett stort antal vapenfria, subventioneras med ca 1 milj. kr. om året. Revisorerna finner detta otillfredsställande och begär ett tillrättläggande.

Utskottet finner i likhet med revisorerna och remissinstanserna rimligt, att de myndigheter, särskilt affärsdrivande verk, som anlitar vapenfri arbetskraft, i princip belastas med utgifterna för denna. Därför hemställer utskottet,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till kända vad utskottet i anledning av riksdagens revisorers ifrågavarande uttalande anfört.

5:o) **Utrangering och försäljning m. m. av försvaret tillhöriga motorfordon.** Under försvarsdepartementet, § 5, har revisorerna ansett omedelbara åtgärder erforderliga för en sanering beträffande utrangering och försäljning m. m. av försvaret tillhöriga motorfordon (Del I, s. 24—29).

Utlåtanden har avgivits av *försvarets civilförvaltning, armétygförvaltningen, marinförvaltningen, flygförvaltningen, försvarets fabriksstyrelse, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, riksrevisionsverket* och *statspolisintendenten* (Del II, s. 21—38).

Utskottet. Sedan 1960 omhänderhaves försäljningen av vissa kronan tillhöriga motorfordon av en inom försvarets fabriksstyrelse särskilt organise-

rad försäljningssektion. Revisorerna har undersökt åldern och tillståndet hos försålda fordon och det pris dessa betingat vid försäljningen samt gjort en jämförelse med de reparationskostnader som nedlagts på fordonen före försäljningen. Undersökningen har förutom försvarets fordon omfattat vissa fordon tillhöriga generalpoststyrelsen och telestyrelsen. Därom har revisorerna lämnat särskild redogörelse under § 16, vilken redogörelse utskottet finner gott taga ställning till i detta sammanhang.

Revisorerna betecknar det som slöseri med statsmedel att, såsom förekommit, reparera fordon för tusentals kronor samma år som de måste säljas för ett i förhållande till reparationskostnaderna obetydligt belopp. Än mera betänkligt anser revisorerna det vara att på den allmänna marknaden saluföra från trafiksäkerhetssynpunkt så undermåliga fordon som det i många fall varit fråga om.

Av remissvaren synes framgå, att orsakerna till den kritik som tidigare kunnat riktas mot att undermåliga fordon sålts av den s. k. kronbilsförsäljningen numera bortfallit. Åtgärder har nämligen vidtagits för att hindra att fordon, som ej fyller besiktningsskraven, kommer i trafik. Revisorernas uttalande i denna del föranleder därför ej någon åtgärd från riksdagens sida.

Utskottet delar den kritik som revisorerna uttalat mot att reparationskostnader till höga belopp nedlägges på fordon mogna för utrangering. Att detta inträffat synes ofta ha berott på organisatoriska och anslagstekniska oformligheter. Riksrevisionsverket har anfört, att förutsättningarna för genomförande av en snabb sanering på förevarande område föreligger. Utskottet anser därför, att åtgärder utan dröjsmål bör vidtagas för att rätta de påtalade missförhållandena.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet i anledning av riksdagens revisorers ifrågavarande uttalande anfört.

6:o) Marinens fartygsbeställningar m. m. Under försvardepartementet, § 6, har revisorerna granskat förfarandet vid marinens fartygsbeställningar (Del I, s. 30—38).

Utlåtanden har inhämtats från *marinförvaltningen*, *riksrevisionsverket* och *Sveriges varvsindustrieförening* (Del II, s. 38—41).

Utskottet. På grund av de avsevärda belopp, som marinens fartygsbyggnader uppgår till, har revisorerna ansett sig böra granska marinförvaltningens tillvägagångssätt vid utläggande av fartygsbeställningar m. m., kontraktsskrivningen i anslutning härtill samt den material-, tillverknings- och

leveranskontroll som utövas av ämbetsverket. Den av marinförvaltningen lämnade redogörelsen ger enligt revisorernas uppfattning vid handen, att ämbetsverket på ett i stort sett tillfredsställande sätt löst de problem som sammanhänger med fartygsbyggnadsverksamheten. Endast beträffande några detaljer har revisorerna velat göra vissa erinringar. Marinförvaltningen har sagt sig ämna beakta dessa.

Vad i ärendet förevarit har utskottet velat för riksdagen
omförmäla.

7:o) **Inköp och iståndsättning av fastigheten Ludvigsberg på Muskö.** Under försvarsdepartementet, § 7, har revisorerna ansett det vara i hög grad önskvärt att de på Ludvigsberg iordningställda lokalerna snarast möjligt kommer till användning (Del I, s. 39—42).

Utlåtanden har avgivits av *fortifikationsförvaltningen, chefen för marinen* och *riksrevisionsverket* (Del II, s. 41—47).

Utskottet. Fastigheten Ludvigsberg som dittills varit pensionat inköptes 1956 av fortifikationsförvaltningen för 240 000 kronor och upprustades för 290 000 kronor. Anledningen till köpet var bl. a. att säkra tillgången på kontorslokaler för de marina anläggningarna på Muskö. Vidare ansågs av militära skäl olämpligt, att pensionat drevs i närheten av den blivande örlogsbasen. Revisorerna ifrågasätter, icke minst med hänsyn till fastighetens undermåliga tillstånd vid förvärvet, lämpligheten av inköpet. Byggnaderna har sedan köpet stått outnyttjade. Det är enligt revisorernas mening i hög grad önskvärt att de iordningställda lokalerna snarast kommer till användning på ett eller annat sätt och att åtgärder i sådant syfte utan dröjsmål vidtages av fortifikationsförvaltningen.

Chefen för marinen bedömer att Ludvigsberg kan finna viss användning som tjänstelokaler i samband med varvets färdigställande och därefter som uthyrningsbostäder. I krig kan fastigheten användas av militära förband på Muskö. Marinen kan dock inför kravet på snarast möjliga utnyttjande avstå därifrån, om en undersökning, vilken bör företagas genom fortifikationsförvaltningens försorg, visar att fastigheten kan användas för annat allmännyttigt ändamål. Därmed avser chefen för marinen ej blott militära eller civila statliga ändamål utan även annat civilt ändamål. Utskottet anser, att en sådan undersökning bör göras och hemställer,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet i anledning av riksdagens revisorers ifrågasvarande uttalande anfört.

8:o) **Byggnad av viss militär oljeledning.** Under försvarsdepartementet, § 8, har revisorerna riktat kritik mot det sätt på vilket fortifikationsför-

valtningen handlagt byggandet av en militär oljeledning (Del I, s. 43—53).

Utlåtanden har avgivits av *fortifikationsförvaltningen*, *flygförvaltningen* och *riksrevisionsverket* (Del II, s. 47—50).

Utskottet. Fortifikationsförvaltningen nedlade under åren 1954 och 1955 oljeledningar på jordbruksfastigheten Västerbyholm, tillhörig Norrköpings stad. Oljeledningarna var avsedda för distribution av oljor från en oljelagringsanläggning till en distributionscentral. Revisorerna påtalar ett flertal olämpliga åtgärder i samband med byggandet av oljeledningen. På grund av materialfel i de rör som efter anbudsförfarande inköptes för ändamålet läckte olja ut i marken och förstörde bl. a. vattentäkter i omgivningen. Till följd härav har skadestånd vidkänts kronan med 284 000 kronor. På grund av rörens undermåliga kvalitet har kronan vidare åsamkats extra kostnader med ca 500 000 kronor för reparationer av ledningen. Sammanlagt uppgår sålunda kronans förluster vid de berörda arbetena till ca 800 000 kronor. Vad som i ärendet förevarit ger revisorerna anledning uttala stark kritik mot det sätt på vilket fortifikationsförvaltningen handlagt de med upphandlingen och nedläggningen av oljerören sammanhängande arbetsuppgifterna. Det synes revisorerna således bl. a. uppenbart att en stor del av de uppkomna merkostnaderna förorsakats av bristande noggrannhet från ämbetsverkets sida vid kontrollen av de levererade rören samt av grov planlöshet vid reparationsarbetenas utförande. Förhållandena synes revisorerna så mycket mer anmärkningsvärda som det är fråga om en anläggning av stort beredskapsintresse för försvaret.

Av revisorernas berättelse framgår att handläggningen av detta byggnadsärende förtjänar stark kritik. Särskilt synes omständigheterna kring upphandlingen och leveransen av rörpartiet värda att uppmärksamma, så att de brister i kontrollen av levererad vara, som här uppenbarligen förekommit, ej upprepas. Av riksrevisionsverkets yttrande framgår också, att en för ändamålet olämplig rörkvalitet använts. Genom utläggande av ny oljeledning av kvalitetsbestämt material synes distributionsanläggningen ha blivit funktionsduglig, varför det av riksdagens revisorer påtalade beredskapsintresset numera torde vara tillgodosett. Vid sådant förhållande anser sig utskottet kunna begränsa sig till att vad i ärendet förekommit för riksdagen

omförmåla.

9:o) Viss drivmedelsanläggning i Västerås. Under försvarsdepartementet, § 9, har revisorerna uttalat kritik mot fortifikationsförvaltningens handläggning av byggnaden av en drivmedelsanläggning i Västerås (Del I, s. 54—58).

Utlåtanden har avgivits av *fortifikationsförvaltningen*, *flygförvaltningen*, *riksrevisionsverket* och *sprängämnesinspektionen* (Del II, s. 50—58).

Utskottet. Under åren 1956—1958 uppförde fortifikationsförvaltningen i närheten av Västerås en anläggning för lagring av drivmedel för i första hand Västmanlands flygflottiljs räkning. I anläggningen, som kostnadsberäknades till 800 000 kr., har hittills investerats i runt tal 1 650 000 kr. Anläggningen har alltsedan den uppfördes stått outnyttjad. Anledningar härtill synes ha varit, att det system enligt vilket cisternen byggdes, efter den s. k. Mohedaolyckan, ansetts olämpligt för det drivmedel det här är fråga om, att rörledningar från cisternen har framdragits genom stadens vattentäkt, och att det område där cisternen är belägen kommer att användas för bostadsbebyggelse. Fortifikationsförvaltningens handläggning av byggnadsärendet ger enligt revisorerna anledning till stark kritik från såväl ekonomiska som andra synpunkter.

Det måste ur beredskapssynpunkt anses särskilt betänkligt att den ifrågavarande anläggningen icke kunnat tagas i bruk. Utskottet förutsätter, att anläggningen nyttiggöres på något sätt och vill därför inskränka sig till att vad i ärendet förevarit för riksdagen

omförmåla.

10:o) *Tidskriften Sociala Meddelanden*. Under socialdepartementet, § 10, har revisorerna ansett önskvärt att kostnaderna för tidskriften *Sociala Meddelanden* begränsas (Del I, s. 59—63).

Utlåtanden har inhämtats från *socialstyrelsen*, *statskontoret* och *socialstyrelseutredningen* (Del II, s. 59—61).

Utskottet. *Tidskriften Sociala Meddelanden* är ett medel för socialstyrelsen att bedriva social upplysningsverksamhet. Enligt den undersökning revisorerna verkställt visar tidskriften försämrat ekonomiskt resultat och anledning är att befara en ytterligare försämring, om icke särskilda motåtgärder vidtages. Det synes revisorerna lämpligt, att den 1962 tillkallade socialstyrelseutredningen får i uppdrag att särskilt överväga frågan om tidskriftens redigering, omfattning m. m.

Enligt direktiven för socialstyrelseutredningen bör socialstyrelsens allmänna informationsverksamhet prövas. Kungl. Maj:t har dessutom i juni 1962 uppdragit åt statskontoret att i samråd med riksrevisionsverket utreda den statliga publikationsverksamhetens finansiering. Då såväl statskontoret som socialstyrelseutredningen anser det naturligt, att *Sociala Meddelanden* behandlas av nämnda utredningar och att samråd därvid sker mellan de utredande organen, finner utskottet ej någon riksdagens åtgärd påkallad, vilket utskottet velat för riksdagen

omförmåla.

11:o) **Tillämpningen av bidragsförskottslagen.** Under socialdepartementet, § 11, har revisorerna undersökt tillämpningen av bidragsförskottslagen (Del I, s. 64—73).

Utlåtanden har avgivits av *lagberedningen, socialstyrelsen, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Malmöhus län, Göteborgs och Bohus län och Kopparbergs län samt polisberedningen* (Del II, s. 61—85).

Utskottet. Riksdagens revisorer har uppmärksammat, att verksamheten med bidragsförskott ökat starkt från år till år. Revisorerna finner utvecklingen både anmärkningsvärd och förvånande, i synnerhet mot bakgrunden av den under senare år kraftigt höjda levnadsstandarden, och kan icke frigöra sig från uppfattningen, att underhållsskyldigheten i många fall borde kunna uppfyllas på ett bättre sätt än som nu sker. Utvecklingen kräver enligt revisorerna skärpt uppmärksamhet från vederbörande myndigheters sida. Socialstyrelsens i 1962 års petita meddelade avsikt att företaga en utredning för att söka klarlägga orsakerna till verksamhetens kraftiga expansion, hälsas med tillfredsställelse. Revisorerna framhåller även behovet av en statistik, som närmare belyser bidragsförskottsverksamheten, och förordar en undersökning snarast angående den lämpligaste utformningen av en sådan statistik.

Även andra, mera långtgående åtgärder är enligt revisorernas mening påkallade. Den nuvarande författningen i ämnet förorsakar ett mycket tidsödande administrativt arbete. Bestämmelserna bör omarbetas i syfte att ernå förenklingar. Som exempel nämnes, att det årliga omsökningsförfarandet bör kunna slopas. Vidare framhålles, att den redovisning, som krävs i fråga om statsbidragen, bör kunna schabloniseras utan att statens intressen därför behöver bli lidande. Med hänvisning till en rapport, upprättad av nordiska socialpolitiska kommitténs underutskott för behandling av lagstiftningen om bidragsförskott och innehållande principförslag till en samordnad nordisk lagstiftning på området, uttalar revisorerna, att frågan om en ny svensk lag om bidragsförskott snarast bör upptagas till slutlig prövning.

Till slut framhåller revisorerna angelägenheten av att barnavårdsnämnderna utnyttjar föreliggande möjligheter att indriva utestående fordringar på grund av beviljade bidragsförskott och att barnavårdsmännen — som i regel torde bevaka nämndernas fordringar — även i detta hänseende på effektivaste sätt fullgör sin betydelsefulla uppgift. Revisorerna erinrar i detta sammanhang om de förbättrade möjligheter att uttaga äldre bidrag, som lagberedningens förslag till ändrade regler om rätten att uttaga förfallna bidrag innebär. De framhåller även angelägenheten av att lagberedningen under sitt fortsatta arbete undersöker förutsättningarna för att även

på annat sätt ernå ett effektivare indrivningsresultat i här förevarande hänseende.

Genom remissutlåtandena har utskottet inhämtat, att den av revisorerna nämnda rapporten från nordiska socialpolitiska kommittén överlämnats av Kungl. Maj:t till socialstyrelsen som samtidigt anmodats att verkställa översyn av de svenska lagreglerna om bidragsförskott. Vid fullgörande av detta uppdrag kommer socialstyrelsen även att beakta frågan om hur en fortlöpande statistik på området lämpligen bör vara utformad. Av lagberedningens pågående översyn av utsökningsreglerna kan förväntas förslag till förbättrade möjligheter till indrivning av bl. a. underhållsbidrag. Eftersom verksamheten med bidragsförskott sålunda är föremål för översyn, inskränker sig utskottet till att vad i ärendet förevarit för riksdagen
omförmäla.

12:o) **Utfallet av automobilskattemedlens specialbudget.** Under kommunikationsdepartementet, § 12, har revisorerna lämnat en redogörelse för utfallet av automobilskattemedlens specialbudget (Del I, s. 74—78).

Utskottet. Vad i förevarande ärende blivit av revisorerna berört är icke av beskaffenhet att från utskottets sida påkalla något yttrande, vilket utskottet velat för riksdagen

anmäla.

13:o) **Investeringsbemyndigande för vägbyggandet.** Under kommunikationsdepartementet, § 13, har revisorerna ansett att frågan om investeringsbemyndigande för att möjliggöra långsiktig planering av vägbyggandet bör upptagas till prövning. (Del I, s. 79—88).

Utlåtanden har avgivits av *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, konjunkturinstitutet, statskontoret, arbetsmarknadsstyrelsen och Svenska vägföreningen* (Del II, s. 86—96).

Utskottet. Det bör enligt revisorernas mening icke vara uteslutet att — i likhet med vad som gäller för försvaret — beträffande väginvesteringarna finna en lösning av problemet att tillämpa en investeringsram för flera år och likväl behålla en marginal för konjunkturpolitiskt betingade begränsningar av arbetsvolymen. Med hänsyn till att betydande rationaliseringsvinster torde kunna påräknas, om en längre förberedelsetid stod till förfogande, särskilt för mera omfattande vägföretag, anser revisorerna angeläget, att denna fråga upptages till närmare prövning.

Vid sin behandling av anslagen till byggande av vägar och broar under sjätte huvudtiteln och i anslutning därtill väckta motioner har riksdagen

tagit ställning till den av revisorerna diskuterade principen för anslagstilldelning till vägbyggandet (SU 6, Rskr 6). Utskottet anser sig därför ej böra under innevarande års riksdag ånyo upptaga frågan till prövning, vilket utskottet velat för riksdagen

anmäla.

14:o) **Planeringen av vissa vägföretag.** Under kommunikationsdepartementet, § 14, har revisorerna lämnat en redogörelse för planeringen av vissa vägföretag (Del I, s. 89—97).

Utlåtanden har avgivits av *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*, *statskontoret*, *länsstyrelsen i Hallands län*, *länsstyrelsen i Norrbottens län* och *arbetsmarknadsstyrelsen* (Del II, s. 97—101).

Utskottet. Revisorerna har i en tidigare paragraf redovisat vissa synpunkter på väginvesteringarna. Som exempel på de olägenheter vid projektering och byggande som kan uppstå till följd av att tillgången på vägbyggnadsmedel ej är säkrad för en längre tid, anför revisorerna vägen Östra Karup—Halmstad i Hallands län. Revisorernas redogörelse torde ej påkalla något yttrande från utskottets sida utöver vad som redan anförts under punkten 13.

Revisorerna har vidare påtalat projekteringen av två vägbyggen i Norrbottens län, vilken blivit i hög grad omständlig och tidsödande. Utskottet delar revisorernas uppfattning rörande olägenheten — för framför allt samhällsplaneringen i övrigt — av en tidsmässigt alltför långt utdragen planering av vägprojekten. Ett undvikande härav torde dock numera vara möjligt i långt högre grad än tidigare genom den avsevärt förbättrade metodiken på området samt de jämväl i övrigt ökade projekteringsresurserna. Med hänsyn bl. a. härtill och då revisorerna ej gjort något särskilt yrkande, inskränker sig utskottet till att vad i ärendet förevarit för riksdagen

omförmäla.

15:o) **Planeringen av nybyggnad av posthus i Linköping.** Under kommunikationsdepartementet, § 15, har revisorerna behandlat planeringen av nytt posthus i Linköping (Del I, s. 98—103).

Utlåtanden har avgivits av *byggnadsstyrelsen* och *generalpoststyrelsen* (Del II, s. 102—105).

Utskottet. Posthuset i Linköping har sedan 1940-talet ansetts för litet. Huset inrymde då, förutom postkontor, även lokaler för televerket och postdirektionen i östra distriktet. Sedan 1959 har postdirektionen lokaler på annat håll. Revisorerna påtalar att planeringen av den nödvändiga utvidgning-

en av lokalerna dragit ut på tiden alltför länge och blivit föremål för ett flertal byggnadsförslag, synnerligen varierande till sina kostnader. Under planeringstiden har även ett markförvärv gjorts, som enligt det senaste byggnadsprojektet blir överflödigt.

Utskottet understryker revisorernas uttalande att en långt utdragen byggnadsplanering som i angivet fall kan medföra stora kostnader och därför i möjligaste mån skall undvikas. Huruvida utbyggnaden av postlokalerna i Linköping hade kunnat ske snabbare med gott resultat, har utskottet svårt att bedöma. Det synes nämligen stå klart att postverket ej kan lastas för att byggnadsprojektet flera gånger kommit att påverkas av yttre omständigheter, varöver postverket ej kunnat råda. Vad beträffar det markområde, som sedermera visat sig obehövt för postverket, har byggnadsstyrelsen sagt sig ha för avsikt att använda det för att lösa aktuella markfrågor i staden. Utskottet vill därför begränsa sig till att vad i ärendet förevarit för riksdagen

omförmåla.

16:o) Utrangering och försäljning m. m. av postverket och televerket tillhöriga motorfordon. Under kommunikationsdepartementet, § 16, har revisorerna ansett att kraftfulla åtgärder snarast bör vidtagas för att rätta missförhållanden vid utrangering och försäljning m. m. av postverket och telestyrelsen tillhöriga motorfordon (Del I, s. 104—109).

Utlåtanden har avgivits av *försvarets fabriksstyrelse, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, generalpoststyrelsen, telestyrelsen, riksrevisionsverket och statspolisintendenten* (Del II, s. 105—117).

Utskottet. Beträffande detta ärende har utskottet yttrat sig under punkten 5, varom utskottet velat här

erinra.

17:o) Kontroll av radiolicenser. Under kommunikationsdepartementet, § 17, har revisorerna anfört synpunkter på kontrollen av ljudradio- och televisionslicenser (Del I, s. 110—117).

Utlåtanden har inhämtats från *telestyrelsen, riksrevisionsverket och Sveriges Radio AB* (Del II, s. 118—125).

Utskottet. Innevarande år beräknas omkring 120 000 innehavare av ljudradioapparater sakna licens, och för televisionens del uppskattas motsvarande antal till mellan 15 000 och 20 000. Detta innebär att mer än 5 milj. kr. årligen undandrages licensinkomsterna. Med hänsyn härtill anser revi-

sorerna ej de hittills uppnådda förbättringarna i licenskontrollen tillräckliga för den närmaste framtiden. Snarare torde man böra ägna ytterligare uppmärksamhet åt licensförsummelseerna. Det bör särskilt beaktas att de närmaste åren beräknas medföra ytterligare ett betydande tillskott i beståndet av TV-apparater i landet samt att på ljudradioområdet en övergång kan iakttagas till transistorapparater, vilket medför ökade problem för kontrollen.

Revisorerna uttalar att de — efter att ha tagit del av verksamheten vid televerkets licensinventering — kommit till den uppfattningen att den är välorganiserad så långt de nuvarande resurserna medgiva, att den i främsta rummet är inriktad på att tillföra radioverksamheten största möjliga licensintäkter och att man därvid undviker mera omfattande administrativt arbete och detaljkontroll av mera svårutredda fall. Den tillgängliga personalen och arbetsrutinen i sin nuvarande tillämpning medgiver å andra sidan icke, att den betydande mängden tveksamma fall fullföljes och klarlägges, och det finns alltså åtskilligt utrymme för en intensivare bearbetning.

Revisorerna föreslår för det första, att en särskild arbetsgrupp får i uppgift att vid sidan av den ordinarie kontrollen företaga en i möjligaste mån hundra procentig genomarbetning av vissa stickprovvis utvalda områden i syfte att erhålla exaktare uppgifter om licensskolkningens omfattning och natur samt ett hållbarare statistiskt underlag för det fortsatta arbetet. För det andra bör övervägas en förstärkning av den ordinarie kontrollorganisationen med deltidsanställd personal, som kan fullgöra inventering på kvällen under televisionstid.

Telestyrelsen betraktar revisorernas förslag om en särskild arbetsgrupp som till stora delar verklighetsfrämmande. Arbetsgruppen skulle inte kunna förfoga över några ökade möjligheter till analys utöver vad licenskontrollen redan har. Telestyrelsen avstyrker därför detta förslag. Däremot vill man överväga anställande av deltidspersonal.

Riksrevisionsverket anser att undersökningen om licensskolkningens natur och omfattning bör ankomma på 1960 års radioutredning. En förstärkning av den ordinarie kontrollorganisationen aktualiserar behovet av att, med hänsyn till arbetets grannlagenhet, noggranna instruktioner utfärdas för kontrollanterna. Riksrevisionsverket finner i detta sammanhang anledning ifrågasätta, huruvida över huvud taget det nuvarande licenssystemet bör bibehållas och om inte ett förenklat uppbördssystem bör införas.

Utskottet anser i likhet med vad telestyrelsen anfört (Bil. II, s. 121) att det inte torde vara praktiskt möjligt eller ekonomiskt försvarbart att bygga upp en organisation för licenskontrollen, som skulle vara mäktig att kontinuerligt hålla licensskolkningen så låg, att det ekonomiska bortfallet skulle sakna betydelse. Det bör dock understrykas vikten av att inkomstbort-

fallet till följd av obetalda licenser så långt möjligt begränsas. Utskottet vill även, i anslutning till vad riksrevisionsverket anfört om licenskontrollens grannliga natur, för sin del uttala, att bekämpningen av licensskolkningen ej får ske till pris av intrång i medborgarnas personliga integritet. En undersökning av licensskolkningens natur och omfattning bör i den mån den är erforderlig kunna ske inom 1960 års radioutredning. En förstärkning av kontrollorganisationen är redan föremål för övervägande i telestyrelsen.

Utskottet anser, att revisorernas uttalande icke påkallar något annat ställningstagande från dess sida än att det bör vad i ärendet förekommit för riksdagen

omförmäla.

18:o) Rundradions ekonomiska förvaltning. Under kommunikationsdepartementet, § 18, har revisorerna anfört vissa synpunkter på rundradions ekonomiska förvaltning (Del I, s. 118—125).

Utlåtanden har avgivits av *byggnadsstyrelsen, telestyrelsen, statskontoret, Sveriges Radio AB* och *1960 års radioutredning* (Del II, s. 126—131).

Utskottet. Revisorerna ifrågasätter, om det nuvarande budgetsystemet för rundradion — likartat med statliga myndigheters — är så utformat att ekonomiska och praktiska krav uppfylles. Rundradions programproduktion är synnerligen särpräglad och föga lik de statliga myndigheternas normala verksamhet. Den starka utvecklingen på rundradioområdet gör det nödvändigt, att väsentliga frågor, som berör programmen och deras ekonomi, bedöms på åtskilligt längre sikt än vad den nuvarande ordningen medger. Särskilt olämpligt anses vara att anvisade produktionsmedel, som ej hinna förbrukas under budgetåret, icke får av bolaget tagas i anspråk under det följande året utan skall inlevereras till **statsverket**.

Revisorerna har även ägnat uppmärksamhet åt rundradions centrala ledning. Rundradion är nu delad på tre händer: Sveriges radio, som handhar programproduktionen och den därtill direkt tekniska utrustningen, televerket, som bygger och driver det permanenta sändarnätet, samt byggnadsstyrelsen som handhar husbyggnadsuppgifterna i den mån det icke gäller byggnader av provisorisk karaktär. Envar har att var för sig uppgöra medelsäskanden för sin gren av verksamheten och ett samlat bedömande av dithörande problem kommer till stånd först vid beredningen i kommunikationsdepartementet.

Revisorerna föreslår, att berörda frågor om rundradions budgetsystem och organisation tages under övervägande, eventuellt i samband med 1960 års radioutredning.

1960 års radioutredning har i sitt remissyttrande meddelat, att utred-

ningen i sitt arbete redan inlett en prövning av rundradiorörelsens organisation och budgeteringsprinciper och att utredningen i sitt betänkande ämnar framlägga förslag i dessa frågor. Vid sådant förhållande torde revisorernas uttalande icke påkalla något annat ställningstagande från utskottets sida än att utskottet bör vad i ärendet förekommit för riksdagen omförmåla.

19:o) Norrköping—Kungsängens flygplats. Under kommunikationsdepartementet, § 19, har revisorerna behandlat statens innehav av mark i anslutning till den civila flygplatsen i Norrköping (Del I, s. 126—131).

Utlåtanden har avgivits av *luftfartsstyrelsen, riksrevisionsverket, domänstyrelsen* och *Norrköpings stad* (Del II, s. 131—136).

Utskottet. De markområden om sammanlagt cirka 53 hektar som luftfartsstyrelsen under åren 1946—1948 förvärvade söder om Norrköping—Kungsängens flygplats var i huvudsak avsedda för byggande av en tvärbana såsom komplement till den befintliga i riktningen ost-väst orienterade banan. Den flygtekniska utvecklingen har emellertid sedermera gjort ett dylikt tvärstråk obehövt. Tillika har, såsom revisorerna framhållit, utvecklingen för den civila flygtrafiken icke heller blivit så gynnsam som förutsattes vid beslutet om förvärv av ifrågavarande markområden. Till följd härav har till och med fråga uppkommit om flygplatsens nedläggande. Då något konkret alternativ i fråga om förläggning av en centralflygplats för civil luftfart i Östergötland icke funnits och då kronan i avtal med Norrköpings stad förbundit sig att driva flygplatsen minst till den 1 januari 1967, har emellertid luftfartsstyrelsen ännu icke haft anledning taga slutlig ställning till frågan om flygplatsens nedläggande.

Revisorerna anför, att de tidigare vid olika tillfällen ägnat uppmärksamhet åt olika problem på samhällsutvecklingens och bebyggelseplaneringens område och därvid framhållit det nära inbördes sambandet mellan det statliga och det kommunala handlandet. Kommunerna, som i första hand har att svara för den allmänna samhällsplaneringen, är i hög grad beroende av att tidigt erhålla besked i utbyggnadsärenden, som det ankommer på statliga organ att handlägga, exempelvis vägfrågor och markpolitiska frågor, så att icke planeringen av stora områden ligger vilande i väntan på någon delfrågas avgörande. Revisorerna har funnit det angeläget att de statliga myndigheterna i sin verksamhet har detta samarbete för ögonen. Den markanskaffning som år 1946 med hjälp av expropriation genomfördes vid Norrköping—Kungsängens flygplats synes revisorerna utgöra anledning att ytterligare understryka det nyss sagda. Då det numera under en följd av år varit uppenbart, att huvuddelen av det ifrågavarande området icke är

erforderligt, synes det statliga markinnehavet i möjligaste mån böra avvecklas. Om området ändå blir kvar i statens ägo, bör det enligt revisorerna överföras i domänstyrelsens förvaltning.

Enligt vad som kan utläsas av remissvaren har statens här diskuterade markinnehav ej verkat hindrande på den kommunala planeringen i Norrköping. Om markområdet vid ett ställningstagande till flygplatsens framtid anses böra avyttras, anser utskottet i likhet med revisorerna, att området bör hembjudas till Norrköpings stad. Frågan om vilken myndighet som skall förvalta området torde kunna vila i avvaktan på nämnda ställningstagande.

Då det av luftfartsstyrelsens yttrande framgår, att styrelsen är i stort sett införstådd med revisorernas synpunkter på markfrågan, anser utskottet revisorernas uttalande icke påkalla något annat ställningstagande från dess sida än att det bör vad i ärendet förekommit för riksdagen
omförmåla.

20:o) Vissa iakttagelser angående skatteuppbörden m. m. Under finansdepartementet, § 20, har revisorerna meddelat vissa iakttagelser angående skatteuppbörden m. m. (Del I, s. 132—151).

Utlåtanden har avgivits av *lagberedningen* och *riksrevisionsverket* (Del II, s. 137—138).

Utskottet. Vad i denna fråga av revisorerna anförts påkallar inte något särskilt uttalande från utskottets sida utom i följande hänseende.

Revisorerna har berört ett spörsmål som har avseende på resultatet av skatteuppbörden, nämligen den lämpligaste tiden och formen för försäljning av utmätt gods i och för uppnående av ett gott indrivningsresultat. Revisorerna har ansett denna fråga böra övervägas i samband med den översyn av utskökningslagen varmed lagberedningen f. n. är sysselsatt. Lagberedningen har i sitt remissyttrande i ärendet framhållit att revisorernas iakttagelser understryker den praktiska betydelsen av hithörande frågor, vilka torde komma under mera ingående behandling av beredningen sedan visst nu pågående arbete slutförts. Med hänsyn till det anförda kan utskottet inskränka sig till att vad i förevarande ämne förekommit för riksdagen
omförmåla.

21:o) Vissa iakttagelser angående taxeringsnämndernas verksamhet åren 1961 och 1962. Under finansdepartementet, § 21, har revisorerna förordat vissa åtgärder beträffande taxeringsarbetet m. m. (Del I, s. 152—165).

Utlåtanden har avgivits av *riksskattenämnden*, *överståthållarämbetet*, *länsstyrelserna i Kristianstads län, Hallands län, Värmlands län, Väster-*

norrlands län och Norrbottens län, Taxeringsnämndsordförandenäs riksförbund, Föreningen Sveriges kronokamrerare och Sveriges härdsskrivarförening (Del II, s. 139—161).

Utskottet. På grundval av införskaffade uppgifter angående taxeringsnämndernas verksamhet under de två sistförflutna taxeringsåren har revisorerna funnit, att den nuvarande ordningen för taxeringsarbetet i första instans ger rum för en del anmärkningar. I ett antal taxeringsdistrikt har sålunda det första sammanträdet hållits så sent som under juni månad. Antalet sammanträden per nämnd anses också tyda på att nämndledamöterna endast i ringa mån deltar i taxeringsarbetet. Revisorerna, som bedömer det vara av vikt att nämnderna sammanträder så snart som möjligt för att enas om principerna för taxeringsarbetet, förordar att i taxeringsförordningen införs en uttrycklig föreskrift därom. Vidare är det enligt revisorernas mening nödvändigt att anpassa taxeringsförordningen till rådande praxis genom införande av en föreskrift om att ordföranden själv skulle få besluta i enkla ärenden. Då vissa garantier förutsatts härvid skola skapas för att nämndens inflytande inte blott bibehålls utan även ökas, anses några betänkligheter inte behöva möta mot en sådan anordning. Slutligen framhåller revisorerna att en högre sammanträdesfrekvens kommer att medföra ökad arbetsbörda för ordförandena, vilka därför bör avlastas vissa rutingörsmål.

I vad rör tidpunkten för taxeringsnämndernas första sammanträde delar utskottet revisorernas uppfattning att de nuvarande förhållandena inte är tillfredsställande och att en ändring till det bättre är påkallad i syfte att det första sammanträdet hålls så tidigt som möjligt, bl. a. för fastställande av de principer efter vilka taxeringsarbetet skall ske. Utskottet förutsätter att denna fråga vederbörligen uppmärksammas. Utskottet ingår för egen del inte på frågan om någon författningsändring i ämnet är påkallad eller om det angivna önskemålet kan tillgodoses inom ramen för redan gällande bestämmelser.

Med avseende på antalet sammanträden bör enligt utskottets mening beaktas, att uppdraget som ordförande i taxeringsnämnd utgör en bisyssla och att alla anordningar ägnade att ytterligare betunga ordförandena måste befaras öka svårigheterna att rekrytera dessa poster. Härtill kommer att en mera avsevärd ökning av antalet sammanträden skulle kunna verka oskäligt betungande även för de förtroendevalda ledamöterna. Revisorernas förslag om delegering av enkla ärenden till avgörande av taxeringsnämndernas ordförande får ses mot bakgrunden härav. En dylik delegering kan emellertid såsom revisorerna framhållit från principiella synpunkter ge anledning till viss tvekan såsom stridande mot den hävdvunna uppfattningen att besluten

i första instans skall fattas av förtroendevalda nämnder. Skulle efter ytterligare överväganden en omläggning i nu avsedd riktning befinnas lämplig, torde i enlighet med vad revisorerna anfört jämväl frågan om taxeringsnämnds skyldighet att utse ledamöter att jämte ordföranden granska deklARATIONERNA böra upptas till prövning.

I syfte att åstadkomma lättnad i ordförandenas arbetsbörda har revisorer-
na pekat på möjligheten att befria dem från vissa rutinbetonade göromål,
bl. a. framtagande av uppgifter som ligger till grund för den årliga inkomst-
statistiken. Häremot synes utskottet i och för sig intet vara att erinra. Av-
lastningen från ordförandena skulle emellertid enligt detta uppslag gå ut
över de lokala skattemyndigheterna, som redan nu arbetar under pressande
förhållanden. Det kan, såsom ock revisorerna framhåller, med tanke härpå
vara lämpligt att dröja med överförandet av åtminstone vissa av uppgifter-
na till dess ett system med automatisk databehandling införts med därav
följande minskning i arbetet hos de lokala skattemyndigheterna. Utskottet
vill emellertid erinra om att denna fråga numera i princip avgjorts genom
riksdagens nyligen fattade beslut i anledning av Kungl. Maj:ts proposition
nr 32.

I anslutning till det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till kän-
na vad utskottet i anledning av riksdagens revisorers ifrå-
gavarande uttalanden anfört.

22:o) Räkna å restituerade utskylder på grund av utslag i kammarrätten
m. m. Under finansdepartementet, § 22, har revisorerna undersökt målbala-
nsen i kammarrätten och storleken av räntor på restituerade utskylder
(Del I, s. 166—172).

Utlåtanden har avgivits av *kammarrätten, statskontoret, riksskattenäm-
nden, förvaltningsdomstolskommittén* och *Sveriges advokatsamfund* (Del II,
s. 161—170).

Utskottet. Av vad i ärendet förekommit framgår, att måltillströmningen
till kammarrätten visar en stigande tendens medan antalet avgjorda mål
per år tenderar att minska, att balansen oavgjorda mål — inberäknat mål
som ingivits till prövningsnämnderna för vidare befordran till kammarrät-
ten — vid 1962 års utgång beräknas till drygt 15 000, att väntetiden på ett
utslag av kammarrätten kan beräknas till i genomsnitt 1 1/2—2 år räknat
från tiden för det överklagade beslutets meddelande, att olägenheter härige-
nom i vissa fall uppkommer för de skattskyldiga, vilka måste vänta avse-
värd tid på utslag som för deras ekonomi kan vara av avgörande betydelse,

samt att statsverkets utgifter för räntor å genom kammarrättens utslag restituerade utskylder uppgår till avsevärda belopp.

Riksdagens revisorer har för egen del ansett det förtjänt att allvarligt övervägas, om inte särskilda åtgärder bör vidtas för att om möjligt nedbringa kammarrättens arbetsbalans. Under framhållande av att den fortsatta utvecklingen i fråga om kammarrättens arbetsbörda f. n. är något osäker har revisorerna emellertid ansett skäl föreligga att avvakta målbalansens fortsatta utveckling, innan frågan om en organisatorisk förstärkning av kammarrätten upptas till slutligt avgörande.

Utskottet vill för egen del instämma i den av revisorerna uttalade uppfattningen att den väckta frågan är av allvarlig beskaffenhet och att det är ett betydande rättssäkerhetskrav att taxeringsmål kan avgöras så snabbt och säkert som möjligt. Då utskottet likväl i likhet med revisorerna funnit sig kunna avstå från att påkalla omedelbara åtgärder i ämnet beror detta dels på att årets riksdag beslutat viss förändring i kammarrättens organisation fr. o. m. den 1 juli 1963, dels på att den väckta frågan med hänsyn till vad i ärendet anförts får förutsättas bli föremål för all erforderlig uppmärksamhet från kammarrättens sida. Utskottet finner sig fördenskull kunna inskränka sig till att vad i ärendet förekommit för riksdagen

omförmäla.

23:o) **Abonnemang av direkttelefon i vissa fall.** Under finansdepartementet, § 23, har revisorerna föreslagit att statsmakterna noga överväger om icke antalet direktabonnemang kan minskas (Del I, s. 173—180).

Utlåtanden har avgivits av *telestyrelsen* och *statskontoret* (Del II, s. 171—172).

Utskottet. Den av revisorerna behandlade frågan om abonnemang av direkttelefon hos statsmyndigheterna har ytterligare belysts i de av telestyrelsen och statskontoret avgivna remissyttrandena. Under hänvisning härtill finner utskottet sig böra inskränka sig till att vad i ärendet förekommit för riksdagen

omförmäla.

24:o) **Kungörelseannonseringen av lediga tjänster m. m.** Under finansdepartementet, § 24, har revisorerna föreslagit en översyn av kungörelseannonseringen (Del I, s. 181—187).

Utlåtanden har avgivits av *arbetsmarknadsstyrelsen* och *riksrevisionsverket* (Del II, s. 172—175).

I detta sammanhang har utskottet till behandling upptagit två vid riksdagens början väckta motioner, den ena inom första kammaren av herrar

Schött och Gösta Jacobsson (I:246) samt den andra inom andra kammaren av herrar Regnéll och Hamilton (II:291), i vilka motioner hemställts att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om att en utredning rörande kungörelseförfarandet måtte tillsättas.

Beträffande motiveringen för motionsyrkandet får utskottet hänvisa till motionen I:246.

Utskottet. I likhet med revisorerna och riksrevisionsverket finner utskottet välmotiverat att en översyn kommer till stånd av de författningsbestämmelser m. m. som reglerar kungörelseannonseringen över huvud taget, varvid såsom revisorerna framhållit bl. a. frågans rättsliga aspekter bör uppmärksammas. Detta utskottets ställningstagande innebär även tillstyrkande av det i motionerna I:246 och II:291 väckta yrkandet. I detta sammanhang vill utskottet erinra om att Kungl. Maj:t uppdragit åt statskontoret att bl. a. verkställa utredning rörande den statliga publikationsverksamhetens finansiering.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till revisorernas förslag samt motionerna I:246 och II:291, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en översyn av gällande bestämmelser rörande kungörelseförfarandet.

25:o) **Tillhandahållande av personalkost vid statliga myndigheter.** Under finansdepartementet, § 25, har revisorerna förordat en omarbetning av bestämmelserna om den statliga personalutspisningen (Del I, s. 188—201).

Utlåtanden har avgivits av *arméintendenturförvaltningen, medicinalstyrelsen, riksrevisionsverket* och *statens lönenämnd* (Del II, s. 176—179).

Utskottet. Revisorernas i ärendet uttalade uppfattning om behovet av en omarbetning av gällande bestämmelser rörande den statliga personalutspisningen har vunnit allmän anslutning från de hörda remissmyndigheterna. Även utskottet finner påkallat att en översyn av dessa bestämmelser kommer till stånd. Såsom i ärendet anförts synes en dylik översyn — vid vilken torde beaktas såväl statsverkets som de anställdas berättigade intressen — lämpligen böra anförtros riksrevisionsverket, som därvid kan utnyttja den sakkunskap som finns representerad inom den till verket knutna samarbetsdelegationen för förplägnadsfrågor.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa

oni en översyn av gällande bestämmelser rörande den statliga personalutspisningen.

26:o) **Stickprovsmetoder vid den statliga revisionsverksamheten. Inventering av kassor och värdehandlingar.** Statsmyndigheternas bokföring. Under finansdepartementet, § 26, har revisorerna föreslagit en utredning om införande av stickprovsmetoder vid den statliga revisionsverksamheten (Del I, s. 202—238).

Utlåtanden har avgivits av *försvarets civilförvaltning, medicinalstyrelsen, telestyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, statistiska centralbyråen, statskontoret, riksrevisionsverket, generaltullstyrelsen, domänstyrelsen, Stockholms stads revisionsutskott och Föreningen auktoriserade revisorer* (Del II, s. 180—198).

Under finansdepartementet, § 27, har revisorerna föreslagit en utredning om metoderna för inventering av kassor och värdehandlingar (Del I, s. 239—254).

Utlåtanden har avgivits av *försvarets civilförvaltning, medicinalstyrelsen, generalpoststyrelsen, telestyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, statskontoret, riksrevisionsverket, generaltullstyrelsen, domänstyrelsen, bostadsstyrelsen, Stockholms stads revisionsutskott och Föreningen auktoriserade revisorer* (Del II, s. 198—208).

Under finansdepartementet, § 28, har revisorerna föreslagit en översyn av statsmyndigheternas bokföring (Del I, s. 255—275).

Utlåtanden har avgivits av *Svea hovrätt, fångvårdsstyrelsen, försvarets civilförvaltning, medicinalstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, generalpoststyrelsen, telestyrelsen, järnvägsstyrelsen, statskontoret, riksrevisionsverket, kontrollstyrelsen, försäkringsinspektionen, riksarkivet, universitetskanslersämbetet, överstyrelsen för de tekniska högskolorna, lantmäteristyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen* (Del II, s. 209—225).

Utskottet. Med hänsyn till förevarande frågors nära inbördes sammanhang har utskottet ansett sig böra behandla desamma i ett gemensamt yttrande.

Under § 26 redovisar revisorerna en undersökning beträffande den statliga kamerala granskningsverksamheten. Undersökningen utvisar att myndigheterna alltmera övergått till stickprovsgranskning — en metod som betingas av granskningsmaterialets växande omfattning — men att någon enhetlig metodik inte tillämpas. Några myndigheter överväger emellertid att övergå till nya, på objektiv grund baserade stickprovsmetoder. För egen del anser revisorerna att en övergång till vetenskapligt grundade statistiska stickprovsmetoder skulle öka effektiviteten och tillförlitligheten i revisions-

arbetet, samtidigt som behovet av revisionspersonal skulle minskas. Revisorerna förordar därför att en utredning av hithörande frågor snarast kommer till stånd.

Ett betydelsefullt komplement till den räkenskapsmässiga kontrollen utgör inventeringen av kassor och värdehandlingar. Denna fråga behandlar revisorerna under § 27. Även på detta område präglas verksamheten av stor oenhetlighet. Såvitt revisorerna kunnat bedöma lämpar sig de statistiska stickprovsmetoderna väl även för denna verksamhet. Revisorerna förordar att en översyn av inventeringsverksamheten kommer till stånd, lämpligen i anslutning till den av revisorerna föreslagna utredningen rörande den statliga kamerala revisionsverksamheten.

I fråga om statsmyndigheternas bokföring framhåller revisorerna slutligen under § 28, att redovisningssystemet uppvisar stora olikheter myndigheterna emellan och att det med hänsyn till gjorda iakttagelser framstår som högeligen påkallat, att förutsättningarna för ett mera enhetligt system närmare undersöks i syfte att i högre grad än hittills samordna, rationalisera och standardisera bokföringsarbetet. Enligt revisorernas mening bör det uppdragas åt statskontoret att i samråd med riksrevisionsverket utföra en sådan översyn. Revisorerna efterlyser även en handbok i ämnet till ledning för myndigheterna.

De hörda myndigheterna redovisar i allmänhet en positiv inställning till revisorernas utredningskrav. Emellertid pågår eller planeras undersökningar i de berörda frågorna såväl inom statskontoret som inom riksrevisionsverket. Sålunda har riksrevisionsverket för avsikt att med anlitande av expertis undersöka förutsättningarna för en övergång till en statistisk metod vid stickprovsgranskning av vissa större myndigheters räkenskaper. Vidare har enligt beslut av Kungl. Maj:t den 28 juni 1962 åt statskontoret uppdragits att i samråd med bl. a. riksrevisionsverket utreda vissa frågor i samband med en centralisering av löneuträkningen m. m. med anlitande av datamaskiner. De erfarenheter som härvid erhålles kan enligt vad riksrevisionsverket framhållit tänkas utvisa, att även det egentliga bokföringsarbetet skulle kunna samordnas och rationaliseras efter liknande principer. Härtill kommer att statskontoret nyligen påbörjat en utredning om ökad kostnadsredovisning hos statliga myndigheter. Riksrevisionsverket anser att i första hand resultatet av den inom verket planerade undersökningen rörande lämpligheten av statistisk stickprovsmetod bör avvaktas; först därefter bör enligt verkets mening — i samband med de inom statskontoret påbörjade undersökningarna rörande centraliserad avlöningsuträkning och ökat införande av kostnadsredovisning — förutsättningarna för en vidgad användning av statistiska metoder vid räkenskapsgranskningen närmare utredas. Riksrevisionsverket framhåller vidare att resultatet av de inom statskontoret på-

gående, i det föregående berörda undersökningarna torde bli av betydelse vid bedömningen av i vilken omfattning ytterligare åtgärder i av revisorer-
na angivna syften kan vidtas, samt förutsätter att det får ankomma på de
båda ämbetsverken att i samband med omförmälda utredningar gemensamt
göra de framställningar hos Kungl. Maj:t om ändringar i gällande normer
som kan finnas erforderliga. Statskontoret har slutligen förklarat sig berett
att i samråd med riksrevisionsverket utföra den av revisorererna ifrågasatta
översynen av bokföringsarbetet hos statsmyndigheterna.

I avvaktan på resultatet av de inom statskontoret och riksrevisionsverket
sålunda igångsatta eller planerade undersökningarna — vid vilka torde
komma att beaktas jämväl under remissbehandlingen framförda synpunkter
— anser utskottet några särskilda åtgärder i de av revisorererna angivna syf-
tena inte för närvarande påkallade från riksdagens sida. Med hänsyn härtill
begränsar sig utskottet till att vad i ärendet förekommit för riksdagen
omförmäla.

27:o) **Sveriges statskalender.** Under ecklesiastikdepartementet, § 29, har
revisorerna framfört vissa synpunkter på statskalenderns redigering (Del I,
s. 276—280).

Utlåtanden har avgivits av *generalpoststyrelsen*, *statskontoret* och *Veten-
skapsakademien* (Del II, s. 226—233).

Utskottet. Utgivandet av statskalendern är en uppgift som tillkommer Ve-
tenskapsakademien i samband med det s. k. almanacksprivilegiet. Detta för-
länades akademien genom Kungl. Maj:ts resolution den 17 oktober 1747. I
sin till grund för nämnda resolution liggande framställning förband sig aka-
demien bl. a. att »utfärda tjenlige Calendrar för höga öfverheten». Statska-
lendern såsom sådan daterar sig från 1823. Även om statskalenderns utgiv-
ning sålunda i första hand är en Vetenskapsakademiens angelägenhet må
likväl erinras om att dåvarande statens sakrevision i en den 25 augusti 1958
framlagd utredning anført, att almanacksprivilegiet till sin karaktär är ett
statsunderstöd. Det må ock framhållas att vissa direkta kostnader i samband
med statskalenderns färdigställande stannar på statsverket. Hit hör myn-
digheternas årliga kostnader för personal m. m. i anslutning till lämnande
av vederbörliga uppgifter till kalendern (jfr Kungl. Maj:ts kungörelse den
23 september 1926, nr 419) samt för inköp av erforderligt antal exemplar av
kalendern. Frågan om statskalenderns innehåll och omfång får därmed även
en statsfinansiell aspekt. Statskontoret har också i sitt i ärendet avgivna re-
missyttrande gjort en beräkning angående kostnadssänkningen för stats-
verket vid viss minskning av kalenderns omfång.

Utskottet instämmer i revisorernas uttalande om att behov föreligger av en uppslagsbok av statskalenderns typ. Härvid är det särskilt betydelsefullt att kalenderns utgivning för varje år kan ske så tidigt som möjligt under året och att uppgifterna i kalendern är höggradigt aktuella och korrekta. I samtliga dessa hänseenden har statskalendern hittills fyllt högt ställda anspråk. De tillämpade grunderna för kalenderns redigering kan däremot i viss utsträckning ge anledning till erinringar, såväl med utgångspunkt från innehållets redovisning som med hänsyn till kalenderns omfång och därmed ur kostnadssynpunkt. På grundval av vad i ärendet anförts — icke minst från Vetenskapsakademien — anser sig utskottet emellertid kunna utgå ifrån att frågan om statskalenderns mest ändamålsenliga redigering följs med uppmärksamhet från akademiens sida och att härvid erforderliga åtgärder vidtas i syfte att göra kalendern så praktiskt användbar som ur olika synpunkter befinnes möjligt — utan eftersättande av kraven på uppgifternas aktualitet och korrekthet. Med detta uttalande begränsar sig utskottet till att vad i ärendet förekommit för riksdagen

omförmåla.

28:o) Redovisningen av inventarier m. m. vid universitet och högskolor. Under ecklesiastikdepartementet, § 30, har revisorerna förordat att en utredning snarast verkställs i syfte att tillskapa funktionsdugliga bestämmelser om inventarieredovisningen vid universiteten och högskolorna (Del I, s. 281—291).

Utlåtanden har avgivits av *statskontoret, riksrevisionsverket* och *universitetskanslersämbetet*, som överlämnat yttranden av *rektorsämbetena* vid *universiteten, tandläkarhögskolan i Malmö* och *handelshögskolan i Göteborg, lärarkollegierna vid karolinska institutet* och *tandläkarhögskolan i Stockholm* samt *organisationskommittén för medicinska högskolan i Umeå*, ävensom av *överstyrelsen för de tekniska högskolorna*, som överlämnat yttranden av *kollegienämnderna vid tekniska högskolan i Stockholm* och *Chalmers tekniska högskola* (Del II, s. 233—240).

Utskottet. Revisorerna har — efter verkställd undersökning i ärendet — kommit till den uppfattningen, att förhållandena på förevarande område är otillfredsställande. Icke minst med hänsyn till de betydande värden som apparatur och andra inventarier vid våra akademiska lärosäten representerar kan enligt revisorerna självfallet avkall icke göras på kravet, att dessa tillgångar skall redovisas på sådant sätt, att en effektiv kontroll möjliggöres och att kontroll kommer till stånd. Revisorerna är emellertid icke främmande för att problem kan föreligga att vid institutioner av så skiftande slag som det här gäller tillskapa ett system, vilket utan nackdelar kan generellt tillämpas. Revisorerna har funnit att mycket talar för lämpligheten av att i

viss utsträckning differentiera bestämmelserna om inventarieredovisningen så, att dessa bättre passar in på de skiftande förhållanden som råder vid universiteten och högskolorna. En ändamålsenlig lösning av ifrågavarande problem torde kräva ett föregående noggrant studium av de förhållanden det här gäller. Revisorerna förordar att en utredning på förevarande område snarast verkställles.

Av de hörda remissmyndigheterna har statskontoret på anförda skäl ansett revisorernas förslag icke nu böra föranleda någon åtgärd, medan riksrevisionsverket, universitetskanslern och överstyrelsen för de tekniska högskolorna uttalat sig för att en utredning i ämnet snarast kommer till stånd.

Utskottet finner för sin del att starka skäl talar för revisorernas mening att en utredning på området är erforderlig. Enligt utskottets mening synes denna utredning lämpligen böra företagas inom riksrevisionsverket.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet i anledning av riksdagens revisorers ifrågavarande uttalande anført.

29:o) **Vissa inkomster vid universitet och högskolor.** Under ecklesiastikdepartementet, § 31, har revisorerna konstaterat, att vid flertalet av rikets universitet och högskolor förekommer i betydande omfattning serviceverksamhet i den formen, att analyser, provtagningar, preparattillverkning och dylikt utföres åt utanför vederbörande lärosäte stående myndigheter eller institutioner samt åt privata företag och enskilda personer. Revisorerna, som verkställt viss undersökning i ärendet, anser att ett starkt behov föreligger av reglerande bestämmelser i fråga om redovisningen och dispositionen av de inkomster, som inflyter av verksamheten, samt finner det angeläget, att sådana bestämmelser snarast utfärdas att en tillfredsställande kontroll rörande ifrågavarande medel möjliggöres.

Utlåtanden har avgivits av *statskontoret*, *riksrevisionsverket* och *universitetskanslersämbetet*, som överlämnat yttranden av *rektorsämbetena vid universiteten*, *tandläkarhögskolan i Malmö* och *handelshögskolan i Göteborg*, *lärarkollegierna vid karolinska institutet* och *tandläkarhögskolan i Stockholm* samt *organisationskommittén för medicinska högskolan i Umeå*, ävensom av *överstyrelsen för de tekniska högskolorna*, som överlämnat yttranden från *kollegienämnderna vid tekniska högskolan i Stockholm* och *Chalmers tekniska högskola*.

Utskottet. Den av revisorerna verkställda undersökningen har givit vid handen att föreskrifter rörande ovannämnda verksamhet för närvarande finnes meddelade endast i vissa fall. Inkomsterna av verksamheten uppgår varje år till avsevärda belopp.

Av de hörda remissmyndigheterna har statskontoret på anförda skäl funnit att några särskilda åtgärder för den av revisorerna berörda frågans lösning icke nu borde vidtagas. Riksrevisionsverket har ansett att behov föreligger av ytterligare föreskrifter beträffande redovisning och disposition av de genom uppdragsverksamheten inflytande inkomsterna vid universitet och högskolor, och universitetskanslern har ansett det angeläget att reglerande bestämmelser i ämnet utfärdas. Överstyrelsen för de tekniska högskolorna har framhållit att oklarhet och oenhetlighet i viss utsträckning syntes råda beträffande redovisningen och dispositionen av inkomster från uppdrag samt förordat att de härmed förenade problemen bleve föremål för en särskild utredning.

Utskottet finner i likhet med revisorerna det erforderligt att reglerande bestämmelser utfärdas beträffande redovisningen och dispositionen av omnämnda inkomstmedel, varigenom även en tillfredsställande kontroll möjliggöres rörande dessa medel. Såvitt utskottet kan finna torde för bedömande av de i samband härmed stående frågorna en särskild utredning i ämnet böra komma till stånd. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på ifrågavarande spörsmål och vidtager åtgärder för lösandet av de här berörda problemen.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet i anledning av riksdagens revisorers ifrågavarande uttalande anført.

30:o) Domänverkets skogsarrondering. Under jordbruksdepartementet, § 32, har revisorerna berört vissa med domänverkets markbyten sammanhängande frågor (Del I, s. 302—309).

Utlåtanden har avgivits av *lantbruksstyrelsen*, *lantmäteristyrelsen* och *domänstyrelsen* (Del II, s. 248—254).

Utskottet. 1957 års revisorer behandlade vissa frågor angående domänverkets inköps- och försäljningsverksamhet och påtalade då att skogsarronderingen försvårades av olika faktorer av rättslig och skatteteknisk natur m. m. Riksdagen hemställde i anledning härav i skrivelse till Kungl. Maj:t om vissa åtgärder för underlättande av arronderingen. Revisorerna kan nu med tillfredsställelse konstatera, att arronderingsverksamheten är i gång, särskilt såvitt gäller kronans vidsträckta marker i övre Norrland. Däremot har verksamheten ej kommit i gång på samma sätt i mellersta och södra Sverige, där visserligen kronans markinnehav ej är lika betydande men förutsättningar ändå torde finnas för insatser för arronderingens främjande.

Utskottet delar revisorernas uppfattning om det önskvärda i att arronderingen av kronans skogsmark bedrivs med all möjlig skyndsamhet även i landets sydligaste delar. Med de moderna drivningsmetoder som alltmer vinner insteg i skogsbruket blir arronderingen av markerna av allt större betydelse för det ekonomiska utbytet. Utskottet förutsätter, att lantbruksnämnderna med sitt innehav av skogsmark lämnar sitt bistånd jämväl i domänverkets strävanden till fortsatt arrondering, vilken även väntas bli underlättad av den nya fastighetsbildningslagstiftning, som under 1963 torde komma att föreslås av 1954 års fastighetsbildningskommitté. Under sådana förutsättningar vill utskottet inskränka sig till att vad i ärendet förevarit för riksdagen

omförmåla.

31:o) Förskjutningsposten i betalningsbalansen. Under handelsdepartementet, § 33, har revisorerna begärt ökad forskning om orsakerna till förskjutningsposten i betalningsbalansen (Del I, s. 310—323).

Utlåtanden har inhämtats från *konjunkturinstitutet*, *generaltullstyrelsen*, *kommerskollegium* och *fullmäktige i riksbanken* (Del II, s. 256—268).

Utskottet. En förskjutningspost i betalningsbalansen har förekommit sedan lång tid tillbaka, ehuru icke med så stora belopp som under senare år. Från och med 1955 har den stigit kraftigt; sammanlagt har den under de sju åren uppgått till mer än 3 miljarder kr., varje år med positivt belopp. Förskjutningsposten är icke något för Sverige speciellt; en motsvarande post finns i de flesta länders betalningsbalans.

Förskjutningsposten har såväl i Sverige som utomlands undersökts, utan att dess orsaker kunnat utrönas. Då de oförklarade förändringarna i valuta-reserven numera blivit betydligt större än förr, anser revisorerna, att ökad uppmärksamhet på fenomenet är i hög grad påkallad. Det anses angeläget att en samordnad forskning kommer i gång inriktad såväl på källmaterialet till de i betalningsbalansen ingående delposterna och metoderna för dess utnyttjande som på de olika varu- och kapitalströmmar, vilka nu går vid sidan av den officiella statistiken. En undersökning påkallas icke minst av de betydelsefulla förändringar som väntas inom den europeiska marknaden, bland annat till följd av en vidaregående integration. Alltför stora felmarginaler i det statistiska utgångsläget skulle minska möjligheterna att följa verkningarna av förändringar på europamarknaden och rubba underlaget för handelspolitiska bedömanden och åtgärder.

Remissinstanserna har enhälligt instämt i revisorernas uttalande om det önskvärda i en undersökning av förskjutningsposten. Fullmäktige i riksbanken vill dock samtidigt med sitt instämmande framhålla, att värdet av

mera tillfredsställande resultat får vägas mot ökade kostnader för det allmänna och ökat besvär för enskilda.

Med hänsyn till det starka stöd revisorernas mening fått i remissförfarandet vill även utskottet tillstyrka, att en undersökning av förskjutningsposten kommer till stånd. Utskottet vill därvid ansluta sig till vad konjunkturinstitutet uttalat, att det vore fördelaktigt om något internationellt organ, exempelvis International Monetary Fund, kunde stimuleras att koordinera forskningen på området. Utskottet hemställer,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet i anledning av riksdagens revisorers ifrågavarande uttalande anfört.

32:o) Viss uppgiftsskyldighet inom länsstyrelsernas förvaltningsområde. Under inrikesdepartementet, § 34, har revisorerna ifrågasatt behovet av olika typer av uppgiftslämnande som nu åligger länsstyrelserna (Del I, s. 324—329).

Utlåtanden har avgivits av *statskontoret* och *länsstyrelserna i Stockholms och Västerbottens län* (Del II, s. 269—276).

Utskottet. I likhet med andra statsorgan med regionala och lokala förvaltningsuppgifter har länsstyrelserna att periodvis avge rapporter och statistiska data av växlande slag. Med hänsyn till att dessa åligganden ibland kräver mycken tid och arbete, har revisorerna föreslagit att uppgiftslämnandet kontinuerligt revideras. Revisorerna har även anfört exempel på rapportering som skulle kunna avskaffas såsom föråldrad.

Utskottet är ense med revisorerna om att uppgiftsskyldigheten i görligaste mån bör begränsas. Såsom statskontoret anfört, är det en lämplig uppgift för organisationsfördragandena vid länsstyrelserna att undersöka, om uppgiftslämnande till och från länsstyrelserna på olika områden bör på grund av ändrade förutsättningar upphöra, inskränkas eller på annat sätt förenklas. Eftersom utskottet förutsätter att initiativ härvidlag från länsstyrelsernas sida skulle upptagas positivt av berörda departement och myndigheter, begränsar sig utskottet till att vad i ärendet förevarit för riksdagen omförmäla.

33:o) Vissa hos länsstyrelserna balanserade medel. Under inrikesdepartementet, § 35, har revisorerna granskat redovisningen av vissa hos länsstyrelserna balanserade medel (Del I, s. 330—345).

Utlåtanden har avgivits av *riksrevisionsverket* och *länsstyrelserna i Kalmar län, Örebro län, Västmanlands län och Norrbottens län* (Del II, s. 276—279).

Utskottet. 1953 års revisorer behandlade frågan om redovisningen av depositioner och därmed jämförliga medel i länsstyrelsernas räkenskaper. Med anledning härav har frågan om ändrade civilrättsliga regler på området behandlats i ett betänkande, som avgivits av en inom justitiedepartementet tillkallad sakkunnig, och vidare har dåvarande riksräkenskapsverket 1960 utfärdat ett cirkulär om förenklad redovisning i länsstyrelsernas räkenskaper av deponerade m. fl. medel. Den sakkunniges förslag har ej lett till lagstiftningsförslag, utan vilar i avvaktan på en nordisk lagstiftning om fordringspreskription.

Oavsett att frågan om depositionsmedels preskription enligt revisorernas mening borde kunna brytas ut ur de allmänna övervägandena om fordringspreskription, är det enligt revisorerna emellertid tydligt att länsstyrelserna själva inom ramen för gällande bestämmelser kan medverka till att antalet i räkenskaperna redovisade deponerade belopp nedbringas.

Med hänsyn till att riksrevisionsverket kan förväntas övervaka, att länsstyrelserna iakttaga de anvisningar som givits i 1960 års cirkulär och en förenkling av redovisningen därigenom torde komma till stånd vill utskottet endast vad i ärendet förevarit för riksdagen

omförmåla.

34:o) Länsstyrelsernas maskinbokföring. Under inrikesdepartementet, § 36, har revisorerna iakttagit, att länsstyrelsernas bokföringsmaskiner ej utnyttjas effektivt (Del I, s. 346—349).

Utlåtanden har avgivits av *statskontoret*, *riksrevisionsverket* och *länsstyrelserna i Uppsala län, Södermanlands län, Göteborgs och Bohus län, Skaraborgs län och Jämtlands län*.

Utskottet. Genom medelsanvisning av 1960 års riksdag utrustades länsstyrelserna med bokföringsmaskiner. Revisorerna har undersökt utnyttjandet av maskinerna och funnit att detta ej alltid är så stort som skulle vara möjligt.

Utskottet anser det väsentligt att den maskinella utrustning som det här är fråga om utnyttjas så effektivt som möjligt. Såsom statskontoret anfört i remissutlåtande, bör en särskild utredning göras om hur länsstyrelsernas bokföringsmaskiner skall kunna utnyttjas mer effektivt och hur utbildningen av vederbörande länsstyrelsepersonal lämpligen bör ordnas. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till käna vad utskottet i anledning av riksdagens revisorers ifrågasvarande uttalande anfört.

35:o) **Vissa förordnanden för landsfogdeassistenter m. fl. å kommunala befattningar.** Under inrikesdepartementet, § 37, har revisorerna föreslagit att bestämmelser utfärdas för att reglera lönevillkor, då viss statlig personal vid landsfogdekontoren anlitas för vikariat på kommunala tjänster (Del I, s. 350—354).

Utlåtande har avgivits av *riksåklagarämbetet* (Del II, s. 285—288).

Utskottet. Revisorerna finner det i och för sig vara en praktisk ordning att landsfogdepersonal utnyttjas för kortare vikariat på kommunala befattningar. Den tillämpade ordningen för reglerande av löneförmåner vid ifrågavarande vikariat kan emellertid knappast anses stå i god överensstämmelse med grunderna för berörda bestämmelser i statens allmänna avföningsreglemente. Revisorerna föreslår därför att erforderliga bestämmelser i ärendet utfärdas.

Statsmakterna har numera fattat principbeslut om förststatligande från och med den 1 januari 1965 av bl. a. polis- och åklagarväsendet, till den del det är kommunalt. De problem som för åklagar- och polisväsendets del sammanhänger med det dubbla huvudmannaskapet, bl. a. de av revisorerna berörda, kommer alltså att finna sin lösning inom en snar framtid. I likhet med riksåklagarämbetet anser utskottet därför, att det kan ifrågasättas huruvida den av revisorerna föreslagna regleringen av landsfogdepersonals tjänste- och avlöningsförhållanden kan anses vara så angelägen att den bör genomföras, när knappt två år återstår till förststatligandet. Utskottet vill därför endast vad i ärendet förevarit för riksdagen

omförmåla.

36:o) **Tillämpningen m. m. av passkungörelsen.** Under inrikesdepartementet, § 38, har revisorerna föreslagit en förenkling av passkungörelsen, m. m. (Del I, s. 355—365).

Utlåtanden har avgivits av *statskontoret, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Södermanlands län, Jönköpings län och Värmlands län samt polisberedningen* (Del II, s. 288—296).

Utskottet. Revisorerna har inhämtat uppgifter från överståthållarämbetet och länsstyrelserna om tillämpningen av passkungörelsen. Därvid har vissa förslag framkommit om ändringar i kungörelsen och i anslutning till denna utformade arbetsrutiner bl. a. i syfte att underlätta allmänhetens kontakt med passmyndigheten. Revisorerna föreslår därför, att åt statskontoret uppdrages att på grundval av de sålunda framförda synpunkterna och vad som i övrigt framkommit vid revisorernas undersökning undersöka förutsättningarna för en förenkling av passkungörelsen och de tillämpade arbets-

rutinerna och att framlägga förslag, som i anledning härav kan bli motiverade.

I likhet med revisorerna och remissinstanserna anser utskottet att en översyn av passkungörelsen kan vara motiverad och hemställer,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet i anledning av riksdagens revisorers ifrågavarande uttalande anfört.

Stockholm den 14 maj 1963

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit
från f ö r s t a kammaren: herrar Näsström, Gillström, fröken Andersson, herrar Einar Persson, Birger Andersson, Ivar Johansson, Bergman, Axel Johannes Andersson, Fritz Persson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Bengtson, Edström, Källqvist och Åkerlund; samt
från a n d r a kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Blidfors, Nilsson i Göingegården, Andreasson, Eliasson i Sundborn, Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, herrar Svensson i Ljungskile, Johansson i Norrköping, Gustafsson i Kårby, Löfroth och Nelander.